

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

IZPREMEMBE V AVSTRIJI?

Zvezni kancelar dr. Buresch grozi z ostavko vlade — Nesoglasja med krščanskimi socialci — Možnost koalicije socialnih demokratov, velenemcev in Kmetijske zveze

Dunaj, 14. decembra. Pogajanja med vlado in strankami v zvezi s Sanacijo Creditanstalta in avstrijskih zveznih železnice niso rodila zaželenih uspehov. S tem je postal tudi položaj Bureschove vlade skrajno kritičen. Zvezni kancelar dr. Buresch je sredi obvestil voditelje vseh parlamentarnih strank, da bo takoj podal ostavko, čim bi parlament odklonil od vlade predlagane ukrepe. Vlada bo že v teku tedna postavila vprašanje zaupnice.

Zdi se, da se pripravljajo v Avstriji veljavne izpremembe. Socialni demokrati so se na svojem kongresu načelno izjavili za sodelovanje v vladi. Velenemci so na svojem kongresu sprejeli ostro resolucijo proti vladi in zato se sedaj s tem večjim zanimanjem čaka nadaljnji razvoj dogodkov. V največji meri je odvisen razvoj političnega položaja od krščanskih socialcev.

V inozemstvu se je vršil te dni kongres krščansko-socialne stranke za Tirolsko. Pri tej priliki se je znova pokazalo, da alpske dežele še vedno niso premostile starega antagonizma proti Dunaju, ki se je posebno jasno pokazal zlasti v prvih povojnih letih. Na kongresu se je izkazalo, da osrednje vodstvo stranke nikdar ne more zanesljivo računati na podporo svojih pristavev v provinci. Tirolski poslanec Kolb je v svojem referatu na kongresu izrazil obžalovanje, da je največja meščanska stranka v Avstriji krenila na pot kompromisa, v krščansko-socialni stranki vlada kriza zaupanja. Stranka je po sanacijski akciji Društva narodov napravila več velikih porušitev zlasti z redukcijo uradništva v provinci, dočim je na Dunaju trpela hipotekarna bankrotstva. Velika afera Creditanstalta je bila le logična posledica te zgrešene smeri. Vse to je poostrišlo razredno borbo na škodo krščansko-socialne stranke, ki ni izrazila razredne stranke. Vodstvo stranke tudi ni znalo preprečiti odcepitve Heimwehra od stranke. Na kongresu so celo odkrito grozili z odcepom tirolskega krila stranke. Tirolski krščanski socialci se zlasti protivijo vsakemu sodelovanju s socialnimi demokrati.

potisnjena v opozicijo. Zaradi tega poskušajo krščansko-socialni krogi z vsemi sredstvi vplivati na zveznega kancelarja dr. Burescha, naj bi ne tiral položaja na ostro in ne preprečil krizo vlade, ki bi pomenila obenem tudi krizo krščansko-socialne stranke.

Aretacija ravnatelja Creditanstalta
Dunaj, 14. dec. Današnji listi poročajo, da je bil pobeleg ravnatelj Creditanstalta dr. Fritz Ehrenfest v Lizboni aretiran v trenutku, ko se je hotel vzklati na prekoceanski parnik, da bi odpotoval v Ameriko. Aretirani direktor bo iztočen avstrijskim oblastem.

Zaplemba pobelega avstrijskega kapitala
Dunaj, 14. decembra. Današnji listi poročajo, da se vrše med Avstrijo in inozemstvom neoficijski razgovor o sodelovanju inozemstva pri zaščiti avstrijskega šilinga. Avstrijska vlada predlaga zaplenbo v inozemstvu naloženih kapitalov avstrijskih državljanov, ki so kljub strogim deviznim odredbam izihotapili velike kapitale iz Avstrije. Ti kapitali naj bi služili v prvi vrsti za kritje kuponskih obveznosti avstrijske republike.

Delo poslancev

Beograd, 14. decembra. M. Danes je bilo narodnim poslancem razdeljeno tiskano poročilo verifikacijskega odbora v zadevi verifikacije poslanskih mandatov. Poročilo je precej obširno in navaja podrobno vse vlozene pritožbe in utemeljitve njihove zavrnitve. Verificirani so vsi mandati razen enega. Seja Narodne skupščine bo najbrže sklicana že za jutri, tako da bo po vsej verjetnosti verifikacijska debata v plenumu Narodne skupščine končana že v teku tega tedna.

Dopolodne se je sestel tudi glavni odbor poslanskega kluba, ki je razpravljal o važnih vprašanjih v zvezi z delom Narodne skupščine. Za popoldne je sklicana seja gospodarskega odbora, jutri popoldne pa se sestane prosvetna sekcija, ki bo razpravljala o vprašanju srednjih šol. Socialna sekcija je imela danes sejo, na kateri je nadaljevala razpravo o prehrani pasivnih krajev. Na seji je bila sprejeta resolucija, ki bo izročena predsedniku poslanskega kluba in zainteresiranim ministrstvom. Socialna sekcija bo stopila v stike z zastopniki posameznih korporacij in ustanov, ki jim je poverjena naloga za zbiranje in razdeljevanje hrane za pasivne kraje ter bo šele nato sprejela definitivne sklepe. Na svoji jutrišnji seji bo socialna sekcija razpravljala o vprašanju brezposelnosti, pozneje pa so na dnevnem redu splošni socialni problemi.

Nova japonska vlada

London, 14. decembra. AA. Reuter poroča iz Tokia, da je nova vlada, ki jo sestavljajo člani stranke »sejukaj« sklenila prepoved izvoza zlata. Pričakujejo, da bo v zvezi s tem Japonska objavila danes ukinitve zlate podlage.

Predsednik nove vlade je Inukaj, ki je prevzel istočasno zunanje zadeve. Notranje zadeve je prevzel Nakahan, finančno ministrstvo Takahazi, mornarico Osumu, vojsko pa general Araki. Politika nove vlade bo šla predvsem za tem, da prepreči nadaljnje padanje zlate rezerve japonske Narodne banke. V političnih krogih smatrajo, da se bo nova vlada dosedanje opozicijske stranke »sejukaj« mogla vzdržati na površju le z gospodarsko politiko, ker šteje v parlamentu le malo poslancev. Vendar pričakujejo v najkrajšem času imenovanje široke koalicijske vlade, ki naj bi popravila v državi finančno in gospodarsko situacijo.

Pomen poseta Zaleskega v Londonu

Pariz, 14. decembra. AA. »Temp« komentira obisk poljskega zunanjega ministra Zaleskega v Londonu ter pravi, da je ta poset posebno važen, ker je bil izvršen takoj po obisku jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Marinkovića v Varšavi. List naglašuje dejstvo, da je obisk v zvezi z ukrepi medsebojnega zaupanja, posebno zaupanja dveh držav, s katerima sodeluje Francija najtesneje na polju evropske politike.

Varšava, 14. decembra. AA. Minister za zunanje zadeve Zaleski se je danes vrnil iz Londona.

Novi zakon o monopolih

Službeno pojasnilo o novem zakonu o državnih monopolih

Beograd, 14. decembra. AA. O priliki sprejetja zakona o državnih monopolih smo dobili na merodajnem mestu to-le pojasnilo:

Po zedinjenju je bilo v poedinah pokrajnih Jugoslavije v veljavi pet raznih zakonov. Ker se tedaj ni moglo sprejeti enotnega zakona, je bil s finančnim zakonom za leto 1919-20 razširjen zakon o državnih monopolih prejšnje kraljevine Srbije za vse ozemlje Jugoslavije.

Po teh zakonih ustanovljeni in organizirani državni monopolji so bili v Srbiji začeti od 90. leta minulega stoletja glavni regulator državnih financ in najsolidnejša podlaga za zaključitev državnih posojil.

To je bil razlog, da so tudi za novo kraljevino bili najprimernejši srbski monopoljski zakoni. Z njihovim sprejetjem imajo državni monopolji tudi v Jugoslaviji isto važnost in vlogo, kakor so jo imeli pred vojno v Srbiji. Po 10letni uporabi teh zakonov se je pokazala potreba, da se sprejme enoten zakon o državnih monopoljih, v katerem naj bi bili v organski celoti vsi dosedanja monopoljski zakoni z njihovimi izjemami in dopolnitvami, sprejeti s finančnimi in drugimi zakoni. Na podlagi tega ni v novem zakonu o državnih monopoljih, objavljenem v »Službenih Novinah« dne 5. decembra t. l., velikih izprememb. Treba je vedeti, da smo s posebnimi zakoni o zunanjih državnih posojilih (zakon o konverziji državnih dolgov, Blair, Svedsko posojilo in stabilizacijsko posojilo), vezani glede uprave zastavljenih monopolov in razpolaganja z monopoljskimi dohodki. Po teh zakonih se brez pristanka upnikov ne bi mogli izvršiti take »premembe, ki bi lahko zadelo presežke zastavljenih monopoljskih dohodkov, kakor je to v omenjenih zakonih izrecno povedano.

Novi zakon na osem poglavij. I. Uvodne odredbe. II. Tobačni monopol. III. Monopol cigaretne papirja. IV. Monopol žgalec, umetnih žgalec in kresal. V. Monopol soli. VI. Monopol petroleja. VII. Kazenske odredbe. VIII. Prehodne in končne odredbe.

Uvodne odredbe.

Z zakonom o konverziji državnih dolgov je regulirano vprašanje, kako naj država vrši pravico monopola. Predpisan je poseben organ za upravljanje državnih monopolov. Odredbe tega zakona se v tem pogledu v zvezi z danimi jamstvi za zunanja posojila ne morejo menjati in so morale priti v novi zakon. Na podlagi teh odredb upravlja državne monopolne »Samostojna uprava državnih monopolov«, ki je samostojna ustanova in stoji pod nadzorstvom finančnega ministra. Sestavo in pristojnost predpisuje posebna uredba.

Pri uvodnih navedbah je treba omeniti kot važno odredbo paragraf 8., točko 3., s katero so vsi maloprodajalci oproščeni plačil neposrednih davkov, samoupravnih določenih v drugih državnih taks in davcih za dohodke od nadrobne prodaje monopoljskih predmetov z določeno prodajno ceno. Prav tako niso podvržene plačilu državnih ali samoupravnih taks tablice maloprodajalcev, izdane od monopoljske uprave in tudi ne objave ali oglasi za prodajo monopoliziranih predmetov.

Tobačni monopol.

Odredbe o tobačnem monopolu so v novem zakonu v glavnem iste, kakor so bile v dosedanjih zakonih glede saditve, odkupa, predelave, prodaje, uvoza in izvoza tobaka.

Na podlagi tega zakona uprava državnih monopolov proizvajalec lahko dovoli saditev tobaka za »zvoz«. Isti proizvajalec lahko sadi tobak ali samo za izvoz ali samo za državni monopol, oni pa, ki proizvajajo tobak za izvoz, se morajo v svrhu graditev skupnih skladišč in tobačne trgovine organizirati v zadruge tobačnih proizvajalcev za izvoz in to po določenih rejonih. Kontrola nad proizvajanjem tobaka za izvoz vrši zaradi preprečitve tihotapstva samostojna uprava državnih monopolov istotako kakor pri proizvajanju za monopol, v pogledu trgovine in prodaje tobaka za izvoz pa se prepušča zadruge svoboda akcije pod nadzorstvom monopola. Vse tobak v listih, bodisi da je iz monopoljskih ali združinskih skladišč, je oproščeno dodatnih carinskih taks, kaldrmine in vseh samoupravnih taks.

Novi zakon daje upravi monopolov poloblastilo, dajati velezaupnikom in maloprodajalcem tobačne izdelke tudi za poznejše plačilo pod pogoji in jamstvi, ki jih bo predpisal finančni minister na predlog monopoljske uprave.

Monopol cigaretne papirja.

Paragraf 75. novega zakona pravi, da se kot cigaretne papir smatra svilen papir s težo 30 gramov na kvadratni meter, ki je po svoji sestavi in izdelavi prkladen za kajenje tobaka. V državi se sme cigaretne ali podobne svilen papir izdelovati samo po odobritvi monopoljske uprave.

Vžigalčni monopol.

Po paragrafu 82. morajo jugoslovenski državljani ter inozemski državljani, ki stalno bivajo v Jugoslaviji, ko pridejo iz inozemstva in prinesejo s seboj vžigalnik ali njegove dele ali kresla, v roku 15 dni od dneva prehoda meje iste poslati ali odnesti na carinarno zaradi plačila monopoljske takse.

Pravico prodaje na drobno vžigalnikov iz navadne kovine ter kreslinih kamnov imajo samo maloprodajalci tobačnih izdelkov na podlagi posebnega dovoljenja monopoljske uprave.

Uvoz vžigalnikov iz dragocenih kovin v prodajne svrhe bo dovoljevala mono-

poljska uprava samo lastnikom trgovin, pooblaščenih za prodajo predmetov iz dragocenih kovin.

Monopol soli.

Za sol se v smislu tega zakona smatra vsake vrste sol, ki vsebuje najmanj 20% natrijevega klorida ne glede na način pridobivanja.

Monopoljska uprava ima izključno pravico proizvajati, uvažati in prodajati sol za človeško in živalsko hrano in v industrijske svrhe. Monopoljska uprava prodaja sol zakupnikom veleprodajalcev za gotovino, vendar je pooblaščen dati zakupnikom veleprodajalcev sol tudi za poznejše plačilo pod pogoji in jamstvi, ki jih bo na njen predlog predpisal finančni minister. Za industrijske potrebe, za potrebe rudarstva, obrtništva in splotih v namene, ki se ne tičejo hrane se mora prodajati sol v denaturiranem stanju, tako da se nikakor ne more uporabiti za hrano. Način denaturiranja in pogoje za uporabo določa monopoljska uprava.

Monopol petroleja.

Kot petrolej se smatrajo oni proizvodi destilacije nafte, katrana iz premoga in parafinskega škrljčevca ter slični proizvodi, dobljeni na umeten način, ki jim je glavna kemična sestavina niz ogljikovih hidratov v tekočem stanju in ki se morejo uporabiti za razsvetljavo tudi s pomočjo navadnih svetilk.

Plačilo monopoljskih taks za petrolej, izdelan v domačih rafinerijah, se lahko kreditira najdalje 15 dni po koncu meseca, v katerem je bil petrolej izvožen iz rafinerije ali njenih skladišč. Pozoje in jamstva za tako kreditiranje predpiše finančni minister na predlog monopoljske uprave.

Če bi prodajna cena petroleja v razmolu s cenami na tujih tržišč bila nesorazmerno velika, ima finančni minister pravico na predlog monopoljske uprave maksimirati prodajno ceno petroleja na veliko.

Kazenske odredbe.

Kazenske odredbe, ki so bile doslej brez preglednega sistema raztresene v materialnih določilih poslovnih monopoljskih zakonih ter v zakonih o podaljšanju veljave odredb dosedanjih zakonov in zakonov o proračunskih dvanajstinah, so zdaj zbrane in dodane na koncu zakona.

Prehodna določila.

Solarne v Kreki in Simin-hanu preidejo z vsvo svojo števino 1. aprila 1932 v upravo državnih monopolov.

Zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč štiri mesece po razglasitvi v »Službenih Novinah«.

Protijaponski izgredi v Sanghaju

Sanghaj, 14. dec. Včeraj so se vršile tukaj veliko zborovanje dijaštva, ki se ga je udeležilo več desetstotil ljudi. Na tem zborovanju so dijaški sklenili pohod na Nanking, kjer bodo zahtevali takojšen odstop zunanjega ministra Wellingtona Cooa in vojno napoved Japonski. Po zborovanju je prišlo do velikih nemirov. Dijaški so priredili demonstracije proti Japonski, ker pa so hotele oblasti preprečiti. Prišlo je do krvavega spopada med demonstranti in policijo. Na obeh straneh je bilo več ranjenih in mrtvih. Demonstranti so naposled zasedli policijsko postajo in šele vojaštvo s strojnimi jeli je prisililo, da so se zopet umaknili in razpršili.

Samomor madžarskega generala

Budimpešta, 14. decembra. AA. Korbiro poroča, da je madžarski general in bivši inspektor žandarmerije Ferenc Szil, ki je bil aretiran v zvezi z nedavno zaroto, izvršil v zaporu samomor. General Szil se je obesil na vodovodni cevi z brisačo. Oblasti vodijo v zvezi s samomorom preiskavo.

Pogreb Take Jonesca

Bukarešta, 14. decembra. AA. V soboto popoldne je bil pogreb bivšega zunanjega ministra Take Jonesca. Ob grobu sta govorila zunanji minister Chica in bivši minister Duca. Oba govornika sta naglašala pokojnikove zasluge na Malo antanto. V imenu jugoslovenske vlade je pokojnikovi rodbini izrazil sožalje jugoslovenski poslanik v Bukarešti Čolak-Antić, ki je položil venec na pokojnikov grob.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 227.04 — 228.88, Bruselj 783.86 — 786.22, Curih 1097.85 do 1101.15, London 188.11 — 195.61, New York 5609.93 — 5626.93, Pariz 221.10 — 221.76, Praga 166.87 — 167.37, Trst 287.54 — 293.54.

INOZEMSKA BORZE

Curih: Beograd 9.05, Pariz 20.135, London 17.45, New York 513, Bruselj 71.40, Milan 26.40, Madrid 42.75, Amsterdam 207.40, Berlin 122, Sofija 3.72, Praga 15.20, Varšava 57.55, Bukarešta 3.07.

Dr. Pfrimer pred sodiščem

Danes se je pričel v Gradcu proces proti heimwehrovskim prevratnikom na Štajerskem

Gradec, 14. decembra. Danes se je pričel pred porotnim sodiščem v Jakoministrasse proces proti voditeljem štajerskega Heimwehra zaradi poskušene državnega prevrata dne 13. septembra t. l. Na začetni klopi je osem obtožencev. Na skrajni levi sedi dr. Walter Pfrimer, ki se je nedavno vrnil iz inozemstva ter se sam javi oblastem, nato pa sede po vrsti Konstantin Kammerhofer, Rhard Flechner, Viktor Hofer, Franc Harter, Karel Harant, Franc Seitner in Johan Riedlechner. Sodnemu dvoru predseduje predsednik deželnega sodišča dvorni svetnik dr. Spanner. Obtožnico zastopa državni tožilec dr. Seelig, Dr. Waltherja Pfrimerja zagovarjata dr. Pramer iz Linza in dr. Kles z Grada. Ostale obtožence zagovarja dr. Busson, Dr. Delpin, dr. Glaser, dr. Wildiz in dr. Ruckenstein. Za proces vlada v javnosti izredno zanimanje. Ker so se ob-

lasti bale, da bi prišlo med razpravo do demonstracij, je bilo pripušeno k razpravi le omejeno število poslušalcev. Vstop je dovoljen samo s posebno izkaznico. Najštevilnejše so zastopani novinarji. Prišli so skor iz vse Evrope. Posebno številno so zastopani novinarji z Dunaja, Berlina in Budimpešte. Policija je uvedla za dobo procesa, ki bo bržkone trajal teden dni, posebno varnostno službo na sodišču in v bližnji okolici. Vsako zbiranje pred sodno palačo je prepovedano. Razprava se je pričela danes ob 9. dopoldne. Po ugotovitvi personalij se je pričelo čitanje obtožnice, ki je trajalo ves dopoldan. Obtožnica obsega nad 120 s strojem pisanih strani ter se obširno bavi s heimwehrovskim pokretom in njegovimi cilji. Obtožene so mirno poslušali čitanje obtožnice, nakar je bila razprava prekinjena ter se bo nadaljevala popoldne.

Sestava nove španske vlade

Azana dobil mandat za sestavo socialno-republikanske koncentracijske vlade

Madrid, 14. decembra. Po prevzemu predsedniških dolžnosti je novoizvoljeni predsednik Alcala Zamora sprejel najprej razne deputacije, ki so mu čestitale k izvolitvi ter se mu poklonile. Takoj nato mu je ministrski predsednik Azana predložil ostavko celotne vlade. Zamora je najprej smatral to ostavko za golo formalnost ter je hotel takoj zopet poveriti Alzani sestavo vlade, kar pa je ta odklonil. Zaradi tega je predsednik Alcala Zamora včeraj sprejel voditelje vseh parlamentarnih strank in se z njimi posvetoval o političnem položaju. Vsi konzultirani voditelji so mu predlagali

sestavo socialno-republikanske koncentracijske vlade kot edino možno. Na podlagi teh konzultacij je predsednik Zamora zvergovno sprejel Azana in mu poveril tak mandat. Azana je mandat sprejel in takoj pričel z razgovori z voditelji strank. Pričakuje se, da bo kriza vlade rešena še danes.

Pariz, 14. decembra. AA. Predsednik republike Doumer je poslal novoimenovane mu predsedniku španske republike Zamori pozdravno brzojavko. Zamora se je Doumerju brzojavno zahvalil.

Trinajsta žrtev celjske avtobusne katastrofe

V celjski bolnici je snoči umrl trgovec Andrej Šepc iz Donje Pušče pri Zagrebu — Stanje učiteljice Potočnikove in Antona Oblaka še vedno kritično

Celje, 14. decembra. Strahovita avtobusna katastrofa v Levcu pri Celju je zahtevala trinajsto žrtev. Snoči okrog 10. je namreč po večdnem trpljenju v celjski bolnici podlegel težkim poškodbam 52letni trgovec Andrej Šepc iz Donje Pušče pri Zagrebu. Pri nesreči si je prebil lobanjo in pretresel možgane, hudo je bil poškodovan tudi na desni roki ter je ves čas tožil o silnih notranjih bolečinah. Zdravniki so se trudili na vse načine, da bi mu rešili življenje, toda vse njihove prizadevanje je bilo zaman.

Stanje težko ranjene učiteljice Matilde Potočnikove iz Griž, ki ima poškodovano lobanjo ter pretrgano žilo na levem senu,

je še vedno kritično. Tudi stanje Antona Oblaka, 31letnega posestnikovega sina iz Vrba pri Žalcu, ki mu je izšlo zobe ter je bil poškodovan na levem licu in levi roki in si je pretresel možgane, je zelo resno in se je celo poslabšalo. Revez je začel blazneti, vsak čas začne kričati in besneti. Zdravniki so izgubili upanje, da bi mu rešili življenje.

Odlikovanje

Beograd, 14. decembra. Za rojstni dan Nj. Vel. kralja je bilo odlikovanih mnogo zaslužnih mož. Iz dravske banovine je odlikovancev okrog 300.

Novi prevod opere „Carmen“

Pesnik Oton Župančič in dirigent Niko Štritar sta napravila močno zarezo v slovenski operni literaturi

Ljubljana, 14. decembra.

Z razvojem našega gledališča po vojni se je seveda tudi nujno razvila prevodna dramatika. Celo serijo v tej literaturi tvorijo predvsem Župančičev prevodi Shakespeara. Prevajanje je imelo v našem gledališču svoje zakone. Prevajalec mora pisati živo besedo, kar edino potem je lahko igralcem prednjačil. Isto velja za dramatik sploh. V romanu, noveli in pesmi je mnogo več svobode. Tam lahko pišeš tudi sicer gladek, a hladen jezik, v gledališču pa bi bil tak jezik nemogoč. Zato je prevajanje gledaliških del še prav posebna umetnost, kakor je tudi sicer prevajanje sploh. Danes lahko trdimo, da ima naša drama že lep knjižnični dober prevod, ki so jih poleg Župančiča prispevali še drugi. Nasprotno je v operi. Naša predvojna opera je bila po-

kriljuje najslabše tekste Koseskega. »Carmen« je močna muzikalna drama. Kako naj igralci igrajo, če pojo tak tekst, da ga ni mogoče prednašati? Kajti osnovno pravilo opernega teksta je: če ga z lahkoto prednašaš tudi brez muzike, edino potem je to dober gledališki prevod. Jezik mora biti živ in mora biti slovenski.

Ko se je uprava lani odločila, da postavimo tudi pri nas novo, reformirano »Carmen«, kakor so to že storila druga gledališča, se je moralo misliti predvsem na novi prevod. Danes, s prav posebnim navdušenjem poudarjam, ga imam. Ustvarila sta ga pesnik Oton Župančič in dirigent Niko Štritar. (Radi pomanjkanja prostora žal ne morem podrobno analizirati prevoda). Poleg jezikovne uglejenosti mora imeti vsak gledališki prevod tisto živost v sebi, da karakterizira ljudi, ki ga govorijo. Zato je tekst tihotapev preživel in karakteriziran z živimi primerami. Tihotapec nikakor ne more govoriti »salonskega« jezika. Sploh so vsi ti ljudje v »Carmen« ljudje iz sevilске proletarske četrti. S periferije. Razen oficirja Zuniga. Tudi torejorja ni mogoče pritevati dosti višje, kajti torejorji izhajajo poveli iz siromašnih slojev in bikoborba n' zanje nobeno herojstvo radi herojstva — ampak glad in nastopanje v areni sta v tisti zvezi.

Najlepše točke novega prevoda so Cabanera, duet Micaele in Joseja, seguedilla, Josejeva arja v II. dejanju itd. Ves prevod ni samo jezikovno lep in jezikovno sočen, ampak je tudi dramatičen. In to je končna in največja dobrina, kajti beseda da priložnost igralcu, da osebo, ki jo igra, lahko v sebi doživi in predstavlja. In to je za igralca najvažnejše. Vsakdo bo razumel, da nikakor ni

tali k takemu prosvetarju.

Kakor našla za slavnostni večer je bil film z našimi kraljeviči pri smučanju na Bledu, nato smo pa gledali velikomestno plesno revijo ter se šušili zvočnemu in čistemu tonu Lehar-Tauberjeve »Zemlje solnce«. Čeprav je bila zaradi dolgega uvoda skoraj ura že 11., vendar bi bili gledalci še radi posedeli, tako so se dobro počutili med prijaznimi domačini.

Novi zvočni film bo s svojo moderno aparaturo lahko dosegel svojo misljo in razširil obzorje prebivalcev naše periferije. S kol Moste je s svojo veliko žrtvijo pokazal tudi globok socialni čut, ker je določil vstopnino tako nizko, da bodo lahko v kino hodili tudi najsiromašnejši sloji. Razen velikih modernih zabavnih filmov namerava društvo posvečati posebno skrb, da bodo v kinu predvajali predvsem kulturne in otroške filme, kar je tudi prosvetar v svojem govoru podčrtal, čes, da je vse delo društva le za telesno in duševno zdravlje in krepanje našega. Vse dela pri ureduiti doma in opremiti dvorane so izgotovili domači obrtniki in se pri delu kosali, kdo bo nalogo izvršil najlepše in najceneje, najtežja naloga je bila pa gotovo blaginjska br. Jožeta Mahniča, ki je prevzel nase težko financiranje okrog 200.000 Din. Za Sokola je to visoka vsota, vendar pa društvo lahko mirno gleda v bodočnost, saj so prišli za delo samo resni in požrtvovalni moške. Starosta br. Pavčič, ki je vse vodil, je lahko ponosen na svoje odbornike. Moste in tudi Ljubljana sta pa upravičeno ponosna na tako sokolsko društvo.

Manifestacija dobrega srca

Ljubljana, 14. decembra.

V soboto zvečer je bil organizatorju naših zobozdravnikov, še bolj pa plemenitemu možu g. dr. Alojziju Praunseisu svečano izročen red sv. Save III. razreda. K intimiti in prijateljski večerji so se v »Zvezdic« zbrali najboljši prijatelji in če-



stili odlikovanca, da je večer postal prava manifestacija prijateljstva, obenem pa tudi manifestacija dobrega srca. Malo je namreč v Ljubljani ljudi, ki bi toliko žrtvovali za akademsko mladino kakor dr. Alojz Praunseis in zato vsa Ljubljana smatra odlikovanje Nj. Vel. za kraljevsko priznanje slavljenčeve dobrote.

Predsednik Zdravniške zbornice g. dr. Mavricij Rus je izročil odlikovanec visoki red s toplim govorom, ki je v njem slikal zasluge splošno priljubljenega in spoštovanega delavca na humanitarnem polju ter onisal tudi vse njegovo veliko narodno delo, kakor tudi njegove zasluge za društvo zobozdravnikov, ki ga je izvolilo za častnega člana, in pa za novo Zdravniško zbornico, ki je slavljenec med najglednejšimi njenimi odborniki.

Gledni odlikovanec se je pristočno zahvalil govorniku, čes, da je kraljevo priznanje najlepši trumetek v njegovem življenju, ter z navdušenimi besedami zaklical kralju trikratno »živoc«, ki so se mu pridružili vsi navzoči. V imenu ožje prijateljske družbe je govoril dvorni svetnik g. Miško Gabričič, za društvo zobozdravnikov g. dr. Kalay, dr. Metod Dolenc je slavil dr. Praunseisa kot požrtvovalnega dobrotnika slovenskega dijštva, a narodni poslanec Rasto Pustoslavšek je s poetičnimi besedami slikal 40-letno sodelovanje in prijateljstvo z odlikovancem. Največji vtis je pa na slavljenca napravil govor odposlanca mlajših naprednih akademskih starejših g. Golouha, ki se mu je zahvalil za vse mladini izkazane dobrote, kar je odlikovanec sprejel z zagotovilo, da bo tudi v bodoče ostal prijatelj naših študentov in s pozivom, naj ga tudi vsi prijatelji podpirajo z ljubeznijo do naše mladine in inteligence.

Odlikovanec tudi naše najiskrenejše čestitke!



Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

V počastitev Gregorčičevega spomina

Svečana akademija delavskega prosvetnega in podpor-nega društva „Tabor“

Ljubljana, 14. decembra.

Pet in dvajsetletnica Gregorčičeve smrti bi šla skoraj povsem neopažena mimo nas, če bi ne bil Gregorčič tako globoko usidran v naših srcih in zlasti, če bi ga ne vedeli ceniti tako tisti, ki so izšli z njim iz iste, solne domovine.

Snoči je priredilo delavsko prosvetno in podporno društvo »Tabor« res svečano akademijo v počastitev Gregorčičevega spomina. »Tabor« je še zelo mlado društvo, saj je bilo ustanovljeno šele 23. aprila, zato si more šteti v posebno čast snočnj prireditve. Spored je bil tako bogat, izbran in pester, da bi bil lahko v čast vsaki podobni prireditvi. Za koncertni del je bil tako lep, da bi zadostoval za sam koncert. Zato je bil moralni uspeh nad vse pričakovanje popoln, gmotni pa še precej zadovoljiv, čeprav so zevale prazne vrzeli v prvih vrstah sedežev.

Akademijo so počastili s svojo udeležbo predstavniki naše javnosti. Opazili smo gg: zastopnika bana prosvetnega načelnika Mazija, župana dr. Dinka Puca z gospo soprogo, ravnatelja konservatorija M. Hubada, go. Mašo Gromovo kot zastopnico Kluba Primork, predsednika NSZ R. Juvana in V. Kravosa kot zastopnika NSZ in podpredsednika »Soče«, načelnika Iv. Sancina.

Osprejje nad odrom je bilo okusno okrašeno. Na balkonu je bila razpeta državna trobojnica in obešena Gregorčičeva slika, ob kateri sta se dvigali dve cipresi. Pod sliko je bil razvit prapor pevškega društva »Nabrežina«, ki je prišel čez mejo in ga je prevzel »Tabor« v zaščito.

Najprej je zaigral orkester »Slog« pod vodstvom g. H. Svetla žalostinko iz Sattnerjevega oratorija »Ojki«. Sloves »Slog« je dovolj razširjen, zato ni treba še posebej omenjati, da je orkester tudi snoči izpolnil svojo nalogo nad vse častno.

O Gregorčiču je spregovoril g. Iv. Vovk. Ni rabil visoko donečih besed, govoril je pa tem bolj iskreno in stvarno. Pokazal nam je Gregorčiča kot pesnika trpljenja, borca, kot vzor plemenite odgovornosti, genija, ki je živel neopaženo in v trpljenju, človeka, ki je trpel za vse, čutil v sebi vsečloveško bolečino, ki se je razlival sredi svojega bližnjega, čeprav je sam trpel. Z lahkimi, preprostimi stili je trpel čisto lepoto, njegove pesmi so dojemljive, prežete z globokim čustvom, zato tudi segajo tako globoko.

Osnova Gregorčičevih pesmi je pesni-zem. Glasnik je trpljenja, bolečine bližnjega, pa tudi vsega človeštva. Življenske prilike so občutno vplivale na njegovo pesniško izražanje. Prestajal je nešteto viharjev, skoraj neprestano se je moral boriti, pa tudi sicer je težko živel. Vse to se izraža ved ali manj v njegovih pesmih. Iz njegovih najbolj objektivnih pesmi zveni pesimizem.

Svet ga je razočaral. Zato si je ob koncu življenske poti zaželel nazaj v planinski raj, v svet, kjer se je rodil, preživel naj-

lepše svoje dni in kjer ni poznal varljivega življenja.

Govornik je zaključil, da bodo Gregorčičeve pesmi ogrevale srca še poznim rodom, ker so tako globoko človeške.

Pesem, polno živega hrepenenja, »Nazaj v planinski raj« je zapel društveni mešan zbor. Po pravici rečeno, nas je ta tako mladi zbor izredno prijetno presenetil. Pevci so sami mladi (33 žensk in 36 moških), večinoma delavci in nekaj študentov, pojo pa s takšnim ognjem in čustvom ter polno in homogeno, da se lahko merijo s poklicnimi pevci. In občinstvo jih je tudi priznalo s splošnim odobravanjem. Največ zasluga pa gre gotovo pevovodji g. Venturinu, ki je v tako kratkem času uspel iz teh mladih ljudi prave pevce.

Gregorčičevega »Siromaka« je deklamiral g. J. Košuta prav živo, efektno.

Dobro tenor je g. A. Simič, ki je zapel z močnim, metalnim in prijetnim glasom »Pogled v nedolžno oko«.

Posebno presenečenje nam je pripravila gđ. I. Moljkova, ki je nastopila v narodni noši in recitala kleče Gregorčičovo »De-kletovo molitve«. Bila je deložna izrednega priznanja.

Drugič je zaigral orkester »Slog« dve krasni ruski pesmi (A. Ljadov, op. 58, ruske narodne pesmi za orkester). Vsa tista značilna mehkoča, melodičnost in otožnost ruske pesmi je prišla t'krat do polne veljave, kar je seveda zasluga orkestra.

Po odmoru je recital akademik g. V. Hrovatin eno najmočnejših Gregorčičevih pesmi, »V pepelnici noči«, iz katere ne zveni le ljubezen do naroda (da je njegov vstajenja dan, ne pepelnice), temveč močna socialna nota (svi grešniki maziljeni, proč krono in škrlat, vsi boste mi pristajali kloniti smrti vrt!).

Cel glasbeni dogodek zase je pa bil nastop celotnega mešanega zbora z orkestrom »Slog« z mogočno pesmijo »O nevihti« (H. Sattnerjeva skladba). Pesem je težka, prednašanje pa je bilo izvrstno ter je silno učinkovalo.

Gđ. Neuplanova je zapela ob spremljevanju klavirja toplo pesem »Zaostali piči« (Sattner) čustveno z lepim glasom.

Učinkovita recitacija je bila »Soče« s spremljevanjem klavirja. Luči so ugasi-le in z odra je zadonela silna pesem ter učinkovala kot sama, neposredno. Recital je g. V. Bratina, pri klavirju je pa bil g. M. Kogoj.

G. Simič je nastopil drugič s pesmijo »Srce sirote« prav tako s popolnim uspehom kot prvič.

Zbor je pa nastopil tretjič s Pavčičevo pesmijo »Sam« enako zmagovito kot prej. Pevovodja je prejel lep šopek nageljnjev.

Akademijo je zaključil orkester »Slog« z ruskimi pesmima (Ljadov, narodne pesmi), Uspavanko in s Kolednico, ki razodevata prav tako kot prejšnji bogato melodično in toplino.

Priznanje prirediteljem in vsem sodelujočim!

Učiteljski koncert v Novem mestu

Na Marijin praznik 8. t. m. je sprejela naša dolenska metropola ženski učiteljski pevski zbor JUJ, sekcije za dravsko bano-vino, ki je na svoji pevski turneji po sav-sk: banovini in Belokrajini priredil tudi tu v Sokolskem domu lepo uspehi koncert. Dvo-rana sicer ni bila polna, kar pripisujemo tragičnemu smrtnemu slučaju priljubljenega profesorja Jožeta Kovarča, ki je ta dan pre-mislil, vendar so bile pevke zadovoljne. Po pozdravnih besedah učitelja g. Vilka Menar-da, predsednika novomeškega učiteljskega društva, je zbor pod vodstvom svojega ne-umornega pevovodje g. Srečka Kumarja po-dal lep program iz naše jugoslovenske li-terature od Slavenskega do Adamiča, ki je zlasti užgal s 6 narodnimi, ki jih je priredil ravno za ta zbor.

Šopek cvetja in buren aplavz, ki se je stopnjeval od pesmi do pesmi, je pokazal, da so pevke, sicer v majhnem številu 25 — odnesle lovov zmage iz Novega mesta.

Ob klavirju in pri pultu smo opazili tudi g. učitelja Ceruta, ki je dobro izvršil svojo nelahko nalogo. Vsa čast in priznanje pa g. Srečku Kumarju, ki bo s takim zborom v Novem mestu vedno dobrodošel.

Po poldruhu uro trajajočem koncertu se je vršil v hotelu pri g. Polajnarju sestanek učiteljskega društva, na katerem je bilo izrečenih mnogo lepih in toplih besed našim vrlim učiteljicam - pevkam, ki se ne strašijo žrtve, pa tudi njihovega voditelja. Zelim jim še mnogo takih uspehov! Hvala še enkrat in do svidenja v Novem mestu! —ar.

Nedelja v znamenju smučanja

Včeraj je bila prva nedelja, ki je bila že v znamenju zimskega športa, zlasti — smučanja. Prejšnji teden je namreč po-vsod, zlasti na Gorenjskem, zapadlo nekaj svežega snega-pršica in smuka je večinoma že prav ugodna. Zato so si mnogi smu-čarji, zlasti izurjenjši in pa številni tek-movalci že v soboto optali smuč in jo ubrali iz Ljubljane. Gorenjski vlak je že v soboto odpeljal več sto smučarjev, ki so jo ubrali v razne kraje, največ v Kranjsko goro in pa v Planico, središči našega zim-skega športa.

Običajni vlak, ki se vrača ob pol 9. zvečer v Ljubljano, je bil enoči poln smu-čarjev. Večinoma so prihajali iz Kranjske gore in Planice, deloma tudi iz Bohinja

ter od Sv. Križa nad Jesenicami. Razigra-ni in dobre volje so bili, saj so imeli iz-redno lepo vreme, smuka pa ni bila baš najboljša.

Na Gorenjskem je sicer prejšnji teden snežilo, pa je veter večinoma odpihal sveži sneg s pobočij tako, da je ostala samo stara podlaga, ki je pa bila zamrznjena. Ugodna smuka je bila samo v Planici pri Tamarju, deloma tudi pri Sv. Križu nad Jesenicami, povsod drugod je pa bil teren za smučanje neugoden. V Planici je pri-spele že v nedeljo jutraj več sto smučar-jev, ki so jo mahinili v razne kraje: k Ta-marju, na Podkoren, v Kranjsko goro itd. Kot rečeno je bilo vreme zelo lepo in pri-tekalo je občuten mraz. V Planici sami so imeli —7 stopinj Celzija pod ničlo, na Slat-ni, kjer stoji dom SK Ilirije, je bilo 12 stopinj in pri Tamarju celo krog 15 stopinj pod ničlo. Mraz pa ni seveda pokvaril ve-selja smučarjem.

**Elitni
Kino Matica**

Samo še ob 4., in 1/4 8.
danes nepreklicno zadnjikrat

**Ljubavni
regiment**

Kdor ga še ni videl, naj si nemu-doma nabavi vstopnice in si ogle-da ta film!

10.000 ljudi
je videlo ta film v Ljubljani in vsi so bili navdušeni!

Danes ob 4. in 1/4 8. zvečer je zadnja prilika da si ogledajo film vsi tisti, ki ga doslej še niso videli!

Hitite in pogledjte si ta spored!

Zvečer ob 9 1/4 premiera šaloigre
Nič več ljubezni
Lilian Harvey
Felix Bressart
Telefon 2124

Sokolski zvočni kino v Mostah

Svečana otvoritev kina, ki dela iznajdljivim in požrt-vovalnim Moščanom vso čast

Ljubljana, 14. decembra.

Prav vsi, ki so bili v soboto zvečer pri otvoritvi, so bili presenečeni. Na obrazih se jim je videlo, kakor bi jim bilo malo neprijetno. Ljubljana je bila vajena hoditi v Moste protekatorsko in ljudomilo, kakor hodi obiskovat velik gospod svojega pri-jaznega ubogega sorodnika. Z viška je Ljubljana sprejemala poklone in spoštljivo postrežbo ponižnih in skromnih mo-ščanskih sosedov. Seveda, mi — glavno mesto in preprosta sosed — vasica! Naj imajo veselje dobri ljudje!

Tudi v soboto smo mislili, da bomo se-deli na dolgih klopih, protekatorsko od-zdravljali, širokogrudno pohvalili in — mi-slili svoje. Ampak so nas, da smo komaj prišli do sape.

Zastave in venci so še zunaj na sokol-skem domu, kakor se je tudi prej vedno okrasila pomizna stavba nam v čast. No, tudi vhod so nekaj preuredili in očedili, pa smo si kakor prej pustili sleči plašč in se dovolili peljati v dvorano. Dvorana, kako-pak, naj bo, čeprav je le zapuščen maga-zin... Saj jih ne smemo žaliti, revežev, ki mislijo tako dobro in bi nam tako radi postregli...

Po pravici povedano: kar za malo se nam je zdelo, tako so nas potegnili. Dvo-rana, kakršnih je malo v Ljubljani! 21 me-trov je dolga, 8 m široka in 270 elegantnih črnih naslonjajev je amfiteatralno razv-ščenih v njej. Okrog odra črnažlat obod, stene pa rdečkasto-oranžno nijansirane ka-

kor v Daj-damu. In kmalu smo se priva-dili, da nismo več na Selu, temveč eredi moderne, veleumestne Ljubljane prav tam pod nebotičnikom nekje.

Narodna himna kakor pri slavnostni predstavi v svečano razsvetljeni operi, potem pa ponosni starosta g. Pavčič pozdravlja goste: gospo dr. Tavčarjevo s spremetvom, zastopnika vojske g. podpol-kovnika Kneza in ordonančnega oficirja komandanta divizije kapetana I. ki. Ziko Stanojeviča, ereškega poglavarja g. Zni-drešiča, župnega starosta g. dr. Pipenbah-herja s prosvetarjem Peharcem, domačega župana g. Semeta z občinskimi odborniki, nato se pa brez fraz in bobnočih besedi za-hvaljuje za delo in trud bratom, ki so se res izkazali kot bratje: iniciatorju zvoč-nega kina br. Juhu, podžupanu in iznaj-dljivemu blaginjsku br. Mahniču in nje-govemu namestniku br. Lapajnetu nil, br. Kelblu, pleskarskemu mojstru, ki je ves dom brezplačno tako lepo preslikal, še po-sebno br. Lenardiču, ki je kino v gotovini prav krepko podprl, in pa seveda predse-dniku kino-odseka, aginemu br. Rozmanu ter vsem, ki so pomagali pri veličem de-lu. Pošteno so si zaslužili tako topei aplavz kot jih je pozdravil.

Prosvetar in predsednik kino-odseka br. Viktor Rozman je v svojem elavnostnem govoru brez lastne hvale razložil pomen sokolskega kina za Moste z vseh strani tako priprečevalno in govorniško popolno, da so vsi poslušalci društvu v duhu česti-

Emile Gaboriau:

109

Vampirji v lememesta

Roman

— Paul, drago dete, bo kmalu zopet zdrav. In glejte, če boste pametni, vam obljubim, da pride jutri k vam.

Ta argument je odločil.

— Naj bo! — se je udala Flavija. — ubogala vas bom. Ah, nikar ne recite, da sem trmasta. Povem to Paulu in odidem. Na svidenje.

Zdravnik je odšel, presenečen nad tako lahkim uspehom in ne sluteč, da se mora zanj zahvaliti sumu, ki se je bil oglašil v Flavijinem srcu.

— Igra je dobljena, — je dejal zdravnik svojemu pajdašu: — požuriti se morava, ker pojde za nama.

Šele na ulici se je očka Tantaine pomiril.

— Igra je dobljena, — je ponovil... recimo, toda samo za danes... Naj me stane karkoli, Paulovo ženitev pospešim. Zdaj lahko storim to brez vsake nevarnosti. Edina ovira, ki loči tega fanta od milijonov rodu Champdoce, izgine v dveh dneh.

Doktor Hortebize je pri teh besedah prebledel.

— Kaj? — je zajekal... Andre...?

— Andre je težko bolan, dragi doktor. Zasnova se ne načrti in njegov najtežji del uredništva nočoj naš mladi prijatelj Toto.

Pajdaša sta še nekaj časa govorila na oghu ulice, skrita za vozom. Zadrževala ju je enaka skrb. Je bila Flavijina obljuba iskrena? Ali se ni hotela s tem samo odkrižati dr. Hortebiza? To sta hotela vedeti.

Flavija je govorila resno, kajti čez nekaj minut je prišla za njima iz hiše. — Zda se pa že pomirim, — je dejal Tantaine. — Jutri na svidenje, doktor.

In naglo je odšel proti rue Montorgueil.

Toda v trenutku, ko je že hotel prestopiti prag Mascarotove hiše, ga je ustavil Beaumarchef.

— Čakal sem vas, — je dejal bivši podčastnik. — Pomislite, markiz de Croisenois je pri šefu. Govoriti hoče z njim; dejal sem mu, naj pride drugič, pa mi je odgovoril, da ga bo že počakal.

To je očeta Tantaine razjezilo.

— Pojdi gori in skušaj pregovoriti markiza. Gospod mora priti vsak čas. Potem, ko je bil že prepričan, da ga Beaumarchef ne more več videti, je smuknil v stransko ulico in izginil v Martin-Rigalovo hišo.

— Beaumarchef naj si le misli, kar hoče... Čez štirinajst dni bo že daleč.

Toda bivšega podčastnika je sumnil po krivem. Možno je skušal storiti samo to, kar mu je bilo naročeno. Bilo mu je rečeno: Pojdi gori! — in šel je gori. Bilo mu je rečeno: Potrudi se pregovoriti Croisenoisa — in vpregel je vso svojo zgovornost v to.

Toda niti najtehtnejši razlogi niso omehčali markiza, ki je bil mnenja, da je pod njegovo častjo pustiti ga čakati tako dolgo v pisarni.

Toda slednjič so se le odprla vrata ravnateljevega kabineta in na pragu se je pojavil Mascarot.

— Netičen misem jaz, gospod markiz, — je dejal smeje. — Točnost je v tem, da pridemo pravočasno, ne pa prezgodaj. Izvolite pogledati na uro in vstopiti...

Markiz, napram Beaumarchefu samozavesten, je postal plaho otroče, ko je sedel v kabinetu pred lastnikom agenture. Niti toliko poguma ni imel, da bi izpregovoril: boječe je spremljal z očmi vse Mascarotove kretnje, ki je iskal nekaj v kupu tiskovin na mizi.

Ko je našel, kar je iskal, je dejal:

— Poslal sem po vas, gospod markiz, — je začel, — v zadevi tistega silajnega trgovskega podjetja, ki ga morate ustanoviti.

— Da, vem... pomeniti se morava o tem, proučiti to vprašanje in sporazumeti se...

— Zdi se mi, dragi gospod markiz, da me ne poznate... Cesar se lotim, mora iti gladko od rok. Dočim se i skrbeli za zabavo, sem jaz s prijateljem Catenacom delal za vas. In zdaj je vse pripravljeno...

— Bože moj, da! Vaše pisarne so najete v rue Vivienne; pravila vaše družbe so pri notarju; člani vašega upravnega sveta so izvoljeni; večeraj so mi prinesli iz tiskarne tudi delnice, prospekte, okrožnice, plakate; jutri začnemo z reklamom.

— Toda to je neverjetno! To je...

— Čitajte! — ga je prekinil Mascarot in mu pomolil list papirja. — Čitajte in prepričajte se!

Presenečeni Croisenois je vzel papir in čital glasno:

RUDNIKI MEDI V TIFILI (Alžir)

Myz de Croisenois et Cie

Kapital: štiri milijone frankov

Rudniška družba v Tifili se ne obrača na drzne verižnike, ki se radi pehajo za nesigurnim dobicem. Naši podpisniki morejo računati v najboljšem primeru s šest — ali sedemprocentnim obrestnim...

— No, kaj porečete k temu začetu ku? — je vprašal lastnik posredovalnice.

Markiz ni odgovoril, na tihem je prečital okrožnico do konca.

— Da se mi zdi vse to verjetno, — je mrmral, — zelo verjetno, zelo realno.

Mascarot ni pokazal, da mu je to priznanje prijetno.

— Delam, kar znam, — je odgovoril skromno. — Najti moram kakršno koli pretezo za te dobrodušne ljudi, iz katerih hočem izžemati denar; izbral sem si najboljšo...

— Preteza je res imenitna, — je pritrdil Croisenois, — in prepričan sem, da se bodo ljudje kar trgali za delnice, kajti lahkoverežev je na svetu vedno dovolj. Toda kaj bomo počeli z njihovim denarjem?

— Odklonimo jih torej! Ah, Catenac je mojster v zakonih. Prečitajte pravila. Člen 50 pravi izrecno, da se glase delnice na ime in da si pridržuje pravico sprejeti ali odkloniti podpisnike po lastnem prevdanku...

Markiz je pogledal v pravila in res je našel v njih člen, ki je o njem govoril Mascarot.

Prvi prezident španske republike

Alcala Zamora je v petek popoldne svečano prevzel svoje funkcije

V četrtek je bil izvoljen za prvega prezidenta španske republike Alcala Zamora. Niceto Alcala Zamora Torres je bil rojen 1. 1866 in je andalskega porekla. Studiral je pravo, postal je odvetnik in pristaš liberalno-monarhistične stranke. V parlament je bil izvoljen prvič leta 1900. Bil je dvakrat vojni mi-



nister v liberalnem kabinetu grofa Romanona, zadnjič leta 1915. Pozneje je bil še minister javnih del. Zamora je bil hud nasprotnik Primo de Rivero, ki ga je ves čas svoje diktature preganjal. Tudi proti Berenguerovi vladi je Zamora odločno nastopal. Do novembra 1930 je bil Zamora pristaš liberalnih monarhistov. Šele pozneje se je pridružil republikancem in med njimi je takoj zavzel vodilno mesto. On je bil tisti, ki je pred izjavo omenjenim pučem lani v decembru podpisal manifest in pozval v njem kot prezident španske republike ljudstvo, naj vrže monarhijo.

Svečani prevzem funkcij prvega prezidenta španske republike je po svojem zunanem sijaju v marsičem spominjal na dobo monarhije. Madrid je napeto pričakoval zlasti vojaško parado, ki se je vršila v zvezi s svečanim prevzemom predsedniških funkcij. Že od poseta portugalskega prezidenta generala Antonia Carmone leta 1929 ni videl Madrid nobene večje vojaške parade. V petek je gledal Zamora vojaško parado z istega balkona orientalske palače, s katerega so gledali bivši kralj Alfonz XIII., prezident Carmona in general Primo de Rivera zadnjo vojaško parado kraljevine Španije.

Zamora je prevzel svoje funkcije v petek ob 15. v palači kortesov. Deputacija parlamenta se je odpeljala v odprtih slavnostnih kočijah kortesov pred prezidentovo privatno stanovanje, da ga spremi na svečanost. Prezidentov voz je spremljala častna straža konjenikov v svečanih uniformah. Na povratku v palačo kortesov se je vozil prezident v zadnji kočiji s prvim podpredsednikom

kortesov. Prezident je vstopil v palačo kortesov skozi »levji portal«, ki ga rabijo samo ob svečanih prilikah. V veliki sejni dvorani kortesov je sedel Zamora pri predsedniku kortesov Donu Julianu Besteiru. Desno od prezidenta je sedel diplomatski zbor, levo pa vojaški dostojanstveniki, predsednik vrhovnega sodnega dvora in predsednik državnega sveta. Klopri poslancev so bile zasedene bolj, kakor na katerikoli svečanosti od otvoritve kortesov.

Posebna novost v ceremonijeli je bila, da prezident republike ni bil zaprišen. V duhu protiklerikalne smeri nove španske ustave se je prezident omejil na to, da je ustavi zvestobo samo obljubil. Po teh ceremonijah se je odpeljal prezident v orientalsko palačo, ki je bila od 18. stoletja do 14. aprila 1931 z ednim kratkim presledkom rezidenca španskih kraljev. Spremljali so ga predsednik kortesov, delegacija poslancev in vsi ministri. Na poti med palačo kortesov in orientalsko palačo so stali v špalirju vojaški vseh vrst orožja, med njimi tudi maurska konjenica in pehotci. Čim je stopil prezident na veliki balkon svoje palače, se je pričel defile vojske, ki je po svojem sijaju daleč prekosil defile 14. julija ob otvoritvi kortesov. Po vojaški paradi je prezident sprejmal diplomate.

Ženi sta zamenjala

Ameriška inženjerja Jack Sweeneyson in Ralph Bertrand sta na tihem zamenjala svoji ženi, da bi poskusila, kakšno izpremembo prinese to v njuno življenje. Sklenila sta zamenjati ženi samo za leto dni, potem naj bi pa šlo zopet vse po starem. Sweeneyson je milijonar, Bertrand je pa vodil njegovo tovarno. Bertrand je doma iz Švedske, kamor se je bil pred leti napotil in se zaljubil v hčerko nekega trgovca. Čeprav je bil Sweeneyson hud sovražnik žensk, mu je dovolil oženiti se. In morda mu je baš to dalo povod, da je začel tudi sam razmišljati o ženitvi. Kmalu se je seznanil z dražestno Američanko in se oženil. Toda že čez nekaj tednov je spoznal, da z izbiro žene ni imel sreče. Mož je strasten sportnik, posebno navdušeno je gojil zimski sport, njegova žena pa o sportu ni hotela ničesar slišati.

Svoje križe in težave je potežil Bertrand in izkazalo se je, da je Bertrandova žena navdušena sportnica, on sam pa raje sedi doma in posluša radio. Skratka, imela sta ženi, ki z njima ni bila zadovoljna in začela sta razmišljati, kako bi si pomagala iz zagate. In Bertrand je predlagal Sweeneysonu, naj vzame njegovo ženo, ker sta oba navdušena sportnika, on pa rad sedi doma in zato je Sweeneysonova žena kot nalašč zanj. Napisala sta pogodbo, ženi sta bili tudi zadovoljni in zamenjava se je izvršila skrivaj. Toda komaj je minil mesec dni, že je Sweeneysonova spoznala, da je njen mož boljši od Ber-

tranda. Ker se pa mož ni hotel vrniti k nji, se je zatekla k sodišču. Sweeneyson je bil obsojen na tri mesece, Bertrand pa na dva, in ko odsedita kazen, bosta lahko zahtevala ločitev in se znova oženila. Taki poskusi v zakonskem življenju torej tudi po ameriškem zakonu niso dovoljeni.

Jabolko ali banana?

Jabolko igra po svetem pisnu v zgodovini človeštva zelo važno vlogo, ker je spravilo Adama iz raja in s tem neposredno zakrivilo, da se tudi nam ne godi na svetu tako, kakor bi si želeli. Jezimo se pa po krivici, kajti prepovedani sad, ki ga je Adam s toliko slastjo jedel, baje ni bilo jabolko, temveč banana. Znani naravoslovec R. H. France dokazuje, da stari židje prav tako niso poznali jabolane, kakor Babilonci, ki so si ohranili o raju židovski močno podobno pravljico. Jablana izvira iz srednje Evrope in kot drvo se pojavi v večjem obsegu šele v Italiji. Izraelsko ljudstvo si torej ni moglo misliti raja, kjer bi rasla neznana jablana.

Raj je bil pa za človeštvo izgubljen, ko je njegov prvi prebivalec odtrgal prepovedani sad. Vprašanje je, kaj je Adam odtrgal. Nedvomno je bilo nekaj dobrega, kar je moralo biti vredno greha. Orientalske pravljice o raju omenjajo prepovedani sad, ki pa ni jabolko, temveč banana, znana v znanstvenem svetu pod imenom rajska muza. V Indiji je banana glavna hrana brahman-ske svečeniške kaste in prva masivna hrana, ki jo dobe dojenčki. Pravljice, ki se pleto okrog tega plodu, pravijo, da banana nima semen. To lastnost je izgubila sčasoma. Odkod banana izvira, še sedaj ni točno znano. Najbolj verjetno je, da je doma iz južne Azije. Se zdaj rasto banane na Ceylonu v pragozdovih. Banane so poznali Babilonci in Izraelci, ki so jih visoko cenili in zato ni čuda, če je bila v njihovih pravljicah banana prepovedani rajski sad.

Nov tečaj mraza

Za najmrzlejši kraj evroazijske celine je veljal doslej Verhojansk. Tja so polagali meteorologi enega izmed tako zvanih »tečajev mraza«. Ko je zgradila jakutska ekspedicija sibirski akademije na Obručevov predlog v Oimekonu meteorološko stanico, se je pa izkazalo, da ima Oimekon še mnogo mrzlejšje podnebje od Verhojanska. Oimekon je dolina ob gornjem toku reke Indigirke, dolga 250 km in obdana z visokimi gorskimi grebeni tako, da so dani v nji vsi pogoji za zbiranje mrzlega zraka. Meteorologi so ugotovili, da je v Oimekonu pozimi temperatura za 3–5 stopinj Celzija nižja, kakor v Verhojansku. Celotno leto je v Oimekonu 10 mrzlih dni, ko pade temperatura pod ničlo. V avgustu je pa že 13 mrzlih dni. To je več nego v Sagastiru in Ruskem Ustju, ki veljata za najhladnejša kraja severne Sibirijske v poletnem času.

Meteorološka opazovanja v tej mrzli kotlini bodo nedvomno prinesla še marsikaj novega. Jakuti že davno vedo, da v Oimekonu niti utrjeni verhojanski konji ne morejo vzdržati, ker jim začno zmrzovati glave. Zato si lahko mislimo, kako huda je borba za obstanek ljudi v takih razmerah in kako težko je delo meteorologov v tej strašni zimi.



Naznanjam

V nedeljah

dopoldne

odprto.

da sem prevzela DAMSKI in MOŠKI

FRIZERSKI SALON nasproti Ljubljanskemu dvoru. Izvrševala bom vsa

v to stroko spadajoča dela z modernimi aparati. — Postrežba točna.

cene solidne.

Priporoča se za obilni obisk

FRIZERSKI SALON

MILA PAN.

Kolodvorska ulica 35



POSEBNA NOVOST za Rožno dolino

Cenjeno občinstvo prosim, da se prepriča o kvaliteti pristnih štajerskih in dalmatinskih vin. Posebno specialno črno viško vino in kuč, priporočljivo za slabokrvne se dobi po izredno nizkih cenah v gostilni kavarni in točilnici

„POD KLANČKOM“ Cesta v Rožno dolino šte. 36

Cela kranjska klobasa s kruhom Din 3.—

Najboljši brnski blagovi

Zajamčeno čistotomene moške in damske blagove

zadnjih novosti za jesensko in zimsko sezijo

razpošila starorenomirana zaloga tvornice sukna SIEGEL-IMHOF, BRNO

Patačekovo tr. 12. Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najso- lidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorec zastoj in poštnine prosto.

ISČEM POSOJLO Din 50.000.—. Cenj. ponudbe na upravo lista pod »Garanci- ja«/3454.

POSESTVO v izmeri 9 oravov prodam. Sredi posestva je novo zidana, z opeko krita hiša. Posedstvo je v enem kosu, obstoji iz travnikov, gozda, njiv in vinograde, nahaja se poleg rudarskih kolonij. S posestvom napredaj živ in mrtev inventar in pridelek za ceno Din 70.000 Din. Ignac Margon, Malikamen Rajhenburg. 3473

BUKOVA DRVA TRBOVELJSKI PREMAG pri ft. „KURIVO“ LJUBLJANA, Dunaj-ska cesta šte. 33 (na Balkanu) telefon 34—34

POHISTVO Lepe spalnice Din 2.500.— Omare > 450.— Postelje > 250.— Nočne omare > 130.— Kuhinjske opreme > 1.000.— Kuhinjske kredence > 500.— Vse drugo pohištvo se dobi najceneje. Sprejemajo se vsakovrstna naročila in popravila — pri mizarstvu »Sava«, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 18.

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15 priporoča svojo zalogo pohištva in solnčnikov ter sprehajalnih palic Popravila se izvršujejo — točno in solidno

GOSTILNA TOMŠIC Ljubljana, Sentjakovski trg toči novodošli cvček po 12. Din liter. Istotam zopet muškatleec 3477

SEPARIRANO SOBO oddam boljšemu gospodu v centru mesta. Prilika: nemška konverzacija. Naslov v upravi »Slov. Narod«. 3476

FRANCOSKI, NEMSKI, angleški, češki, vsi domači ter inozemski dnevniki, ilustrirani tedniki pri Hinko Saksu v Mariboru. — Podružnica »Slovenskega Naroda« in »Službenega lista«. 116/L

VAJENCA z 2 razredoma srednje šole in iz dobre hiše sprejemem z novim letom v trgovino mešanega blaga. Ponudbe na naslov: Josip Lah, Osluševci pri Ptuj. 3474

KLAVIRJI Predno kupite klavir, si ogledajte mojo bogato zalogo prvovrstnih klavirjev. Prodajam najceneje, na najmanjše obroke, z garancijo, brez vsakega priblika ali vračunanja kakršnih koli obrestí. — Najcenejša izposojalnica! — Warbinec, Ljubljana, Rimska cesta 2. 3472

TRGOVINO na zelo prometni točki v Prevaljah (Koroško) vsled rodbinskih razmer takoj oddam v najem. Potreben kapital za prevzem zaloge se lahko plača s hranilno knjižico. Povprašati pri: Janko Kramžar, Prevalje. 3475

Telefon 2059 Premog suha drva Pogacnik Bohorčevs

Za naš

naj se kupujejo naši domači proizvodi:

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudring praški znamke »ADRIA«



NAROČAJTE SLOVENSKI NAROD MESEČNA NAROČNINA DIN 12.-

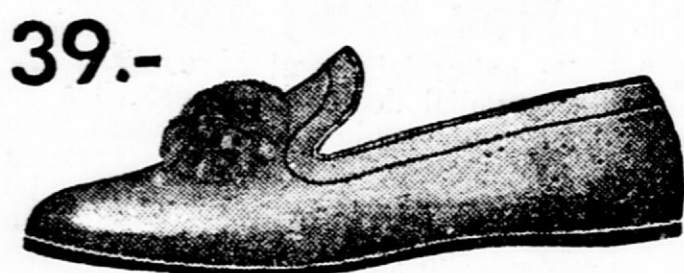
Za Božič



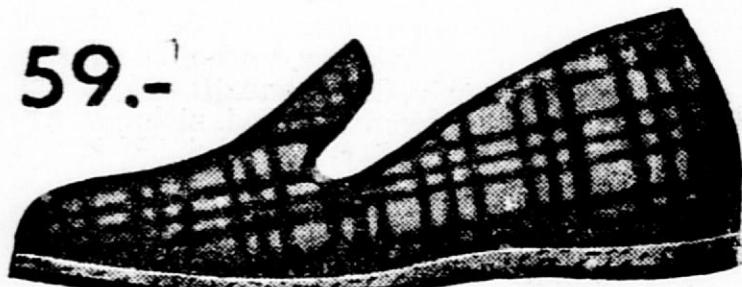
PRAKTIČNO DARILO
VSAKEGA RAZVESELI



Vrsta 240
Čevljički za Vašo bebo iz enobarvne klobučevine in z mehkim podplatom. Za Vaše ljubljence, ko so v vozičku in za po hiši.



Vrsta 205
Jako lahki in udobni domači čevlji iz klobučevine z usnjatim podplatom. Za Vašo udobnost po delu.

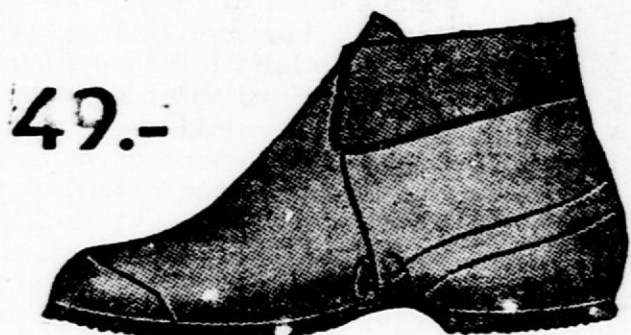


Vrsta 7047
Za gospode smo pripravili udobne copate mikada. Za prijeten odpočitek po delu. V njih se Vam bodo noge najbolje odpočile.



Vrsta 218
Po delu obujte te tople in udobne copate. Bodo Vam neprecenljive koristi za prijeten odmor.

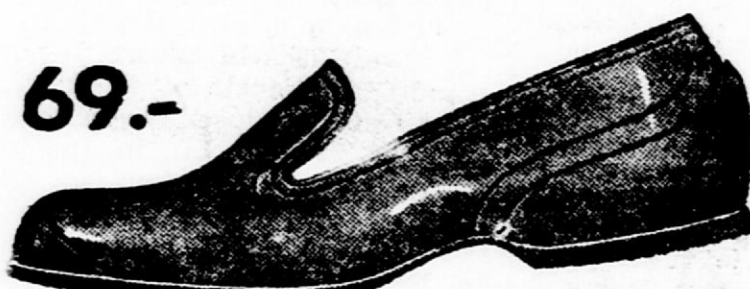
Izkoristite naše znižane cene obutve za božično darilo. Opremi smo naše prodajalnice z vsakovrstno obutvijo in smo pripravljeni, da Vas strokovno postrežemo in da Vam dobro priporočimo



Vrsta 2861-01
Gumaste deske snežke s toplo podlogo. Vašim otrokom vsekakor potrebne za blatno in deževno vreme.



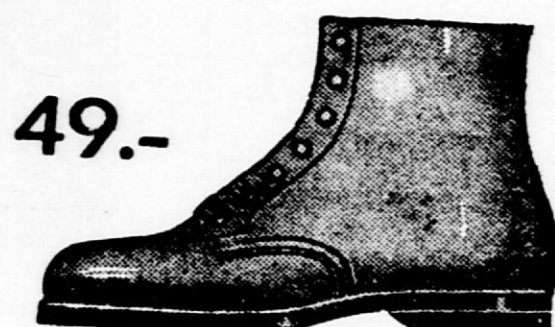
Vrsta 1075-25
Jako lahki in obnem topli zimski gumasti čevlji. Pozimi so Vam neobhodno potrebni. Najbolje Vam čuvajo zdravje.



Vrsta 9817-61
Po največjem dežju in največjem blatu Vam bodo noge v njih vedno suhe. Prodajamo jih z jamstvom po samo Din 69.—.



Vrsta 3657-00
Tistim, ki so po svojem poklicu prisiljeni delati ob vsakem vremenu, so te meltonke vsekakor potrebne.



Vrsta 3661-00
Visoki čevlji iz finega boksa z gumastim podpetnikom. Imamo jih črne in rjave barve in v kombinacijah raznih barv.



Vrsta 3762-22
St. 9 = 1 1/2
Za živahnije dečke čevlji iz mastnega kravjega usnja z usnjatim podplatom. Trpežen čevlji za vsak štrpaci.



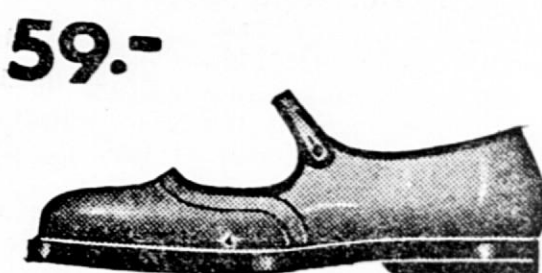
Vrsta 3945-03
Za vsakdanjo nošo so najbolj pripravljeni ženski čevlji s spono, iz črnega boksa. Udobni so, imajo široko obliko in nizek podpetnik.



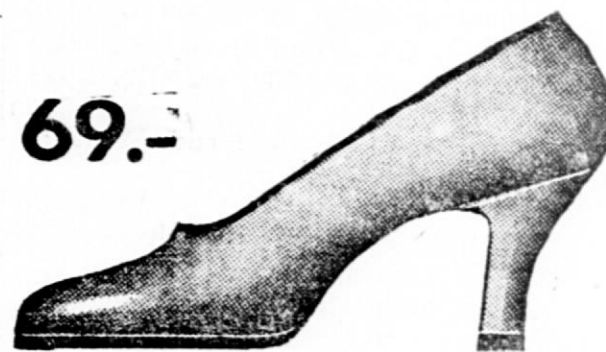
Vrsta 3967-23
Evo za Vas neobhodno potrebnih čevljev za delo. V njih lahko hodite po blatu in ob vsakem vremenu, pa Vam bodo noge vedno suhe.



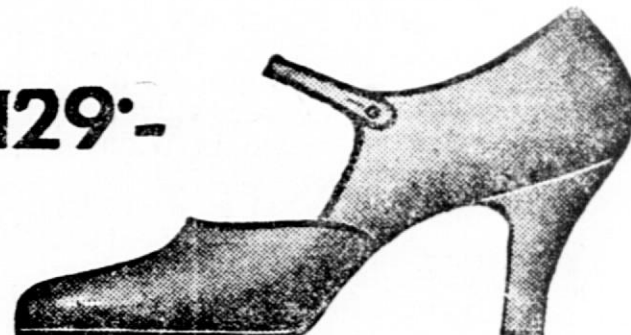
ZA TISOČ ŽELJA
TISOČ DARIL



Vrsta 2851-05
Praktični čevljički iz laka ali rjavega telečjega boksa. Dovršeno se prilagajajo nogi. Hoja v njih je jako udobna.



Vrsta 9315-03
Evo Vam za neverjetno nizko ceno lepih ženskih čevljičkov iz kloba. Za malo denarja velik luksuz.

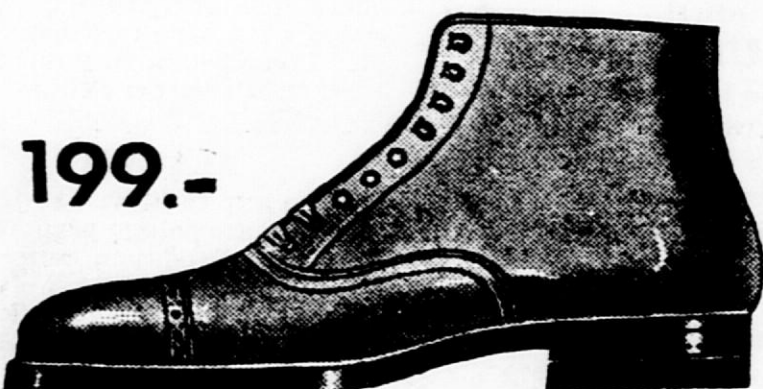


Vrsta 9775-03
Vedno so elegantni in vedno moderni preprosti čevlji s spono. Imamo jih iz svila, črnega ali belega atlasa, ki jih barvamo v istem tonu Vaše toalete. Isti iz pavolnatega atlasa ali žameta za Din 69.—.



Vrsta 9837-21
Elegantni moški čevlji siljaste oblike. Čevlji iz laka so Vam potrebni za ples in za zabavo, iz črnega ali rjavega telečjega boksa za promeno za samo Din 199.—.

Preglejte naše izložbe. Tam dobite najlepša in najkoristnejša darila za vsakega člana Vaše družine. Da imate več udobnosti in več časa za izbiranje, je najbolje, da nas obiščete dopoldne.



Vrsta 9777-27
Čevlji iz finega telečjega boksa z močnim usnjatim podplatom. Polsiljasta oblika daje čevljem osobito eleganco. Nosijo se navadno dni in ob praznikih.

Rata

DANES LAHKO OBUJEMO VSO DRUŽINO ZA DENAR, KI STE GA PRED DEVETIMI LETI MORALI DATI ZA EN PAR ČEVLJEV



Vrsta 3267-00
Model sportnih čevljev iz rjavega duboksa z močnim dvojnimi podplatom. Ne propuščajo vode. Zlasti dobri za lovce in za vse vrste turizma.

Otrokom:

Tople volnene copate	Din 29.—
Gumaste snežke	Din 49.—
Usnjati čevljički z gumastim podpetnikom	Din 49.—
3 pare skupaj	Din 127.—

Mami:

Tople mikade	Din 39.—
Snežke iz gabardena	Din 69.—
Čevlji iz lastina	Din 69.—
3 pare skupaj	Din 177.—

Očku:

Copate za doma	Din 59.—
Galoše	Din 69.—
Čevlji iz boksa z gumastim podplatom	Din 169.—
3 pare skupaj	Din 297.—

ČEVLJI ZA VSO DRUŽINO 9 PAROV ZA DIN 601.—